

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4291/2019
24.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца “Philip Morris Operations“ а.д. Ниш, кога заступа Небојша Станковић, адвокат из ..., против туженог АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Гордана Ракочевић, адвокат из ..., ради дуга и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 651/2019 од 06.06.2019. године, у седници одржаној дана 24.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 651/2019 од 06.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 3888/14 од 19.10.2018. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име дуга по основу механизације и репроматеријала на дан 31.12.2004. године исплати износ од 77.137,54 динара са каматом по Закону о затезној камати почев од 01.01.2005. године до исплате а за већи износ од досуђеног до траженог 1.158.553,00 динара, са каматом по Закону о затезној камати од 24.05.2017. године до исплате тужбени захтев је одбијен као неоснован. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име дуга .../... од 26.05.2004. године исплати 19.048,50 динара са каматом по Закону о затезној камати од 01.01.2007. до исплате. Ставом трећим одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 651/2019 од 06.06.2019. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако да је ставом другим изреке обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде за испоручену механизацију исплати 291.510,00 динара са законском затезном каматом од 23.04.2019. године до исплате а преко износа до тужбом траженог износа од 1.158.553,00 динара са припадајућом законском затезном каматом као и за тражену законску затезну камату на досуђени износ почев од 24.05.2017. до 23.04.2019. године тужбени захтев је одбијен. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име дуга по основу анекса број угоора о регулисању међусобних обавеза и потраживања бр. .../... од 26.05.2004. године исплати 19.048,50 динара са законском затезном каматом од 01.01.2007. до исплате. Ставом четвртим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно, погрешне примене материјалног права и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у побијаном делу у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 57/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗКП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом тужиоца се указује на повреде поступка због којих она не може да се изјави, у смислу одредбе члана 407. став 1. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, након одржане расправе пред другостепеним судом, тужилац и тужени су закључили уговор о дугорочном кредитирању, производњи и испоруци дувана типа „Вирдинија“ 400 од 15.01.2001. године, којим се тужилац обавезао да кредитира производњу дувана испоручивањем туженом механизације, енергената и репроматеријала, а тужени да производи уговорене количине дувана и предајом дувана отплаћује кредит, а да му се вишак предатог дувана исплати по уговореној цени. Наведеним уговором тужилац је туженом предао сушилицу за дуван ...-... а тужени се обавезао да тужиоцу почев од 2001. године па у наредних 10 година сваке године предаје уговорену количину дувана. Поред овог уговора, тужилац и тужени су закључили и два уговора од 23.06.2001. године којим је тужилац туженом предао моторну пумпу за воду „... ..“ и дворедну садилицу за дуван, као и систем за наводњавање Ф70, а тужени се уговорима обавезује да ову механизацију отплати предајом уговорене количине дувана у наредне три године. Тужилац и тужени су сваке године почев од 2001. до 2004. године закључивали и једногодишње уговоре о производњи и испоруци дувана којим се тужени обавезује да засади дуван на уговореној површини и уговорени број биљака и произведе уговорену количину дувана у односној години, а тужилац да туженом испоручује семе, хемијска средства, енергенте и остали репроматеријал и откупи сав дуван за наведену годину и дуван исплати туженом по уговореној цени уз одбитак рате на име преузете механизације и репроматеријала. Због изостанка производње и довољне количине дувана у претходним годинама странке су 26.11.2003. године закључиле анекс уговора којим су туженом одложене рате за механизацију доспеле за наплату 2003. године и то за дуг од 1090 кг дувана тј. 92.658,50 динара. Уговором о регулисању међусобних обавеза и потраживања .../... од 30.04.2004. године констатовано је да је укупно стање неизмирених обавеза туженог по свим закљученим уговорима до 31.12.2003. године укључујући и репрограмане обавезе по тим уговорима које доспевају у току 2004. године износи 92.658,50 динара а туженом је омогућено да дуг измири у новцу према сопственим финансијским могућностима а најкасније до 31.12.2006. године без камате. Анексом тог уговора од 26.05.2004. године измењена је одредба члана 2. тог уговора (у којој је констатован дуг од 92.658,50 динара), па је исти замењен износом од 19.048,50 динара.

У току 2004. тужени није произвео уговорену количину дувана из разлога јер му је тужилац испоручио неквалитетно семе због чега је након вођења парничног

поступка тужилац правноснажно обавезан пресудом Општинског суда у Нишу II бр. 1685/05 од 20.06.2008. године да туженом накнади штету у износу од 240.165,00 динара. Тужилац је једнострано прекинуо сарадњу са туженим о чему је обавестио туженог писменим обавештењем дана 23.04.2005. године. У садржини обавештења стоји да је тужени поступак за накнаду штете неосновано покренуо и да се не може наставити сарадња са партнерима који не испуњавају уговорене обавезе и чије опредељење да им судови решавају међусобне пословне односе. Након тога за 2005. годину и на даље странке нису закључивале једногодишње уговоре, а 2012. године истекао је десетогодишњи рок на који је уговор био закључен, Преузета механизација је остала код туженог. Према налазу и мишљењу вештака, са допуном од 23.04.2019. године, укупан дуг туженог за испоручену механизацију према тужиоцу, обрачунат према средњем курсу НБС на дан вештачења, и то закључно са 31.12.2004. године износи 291.510,00 динара, док за период од 2005. - 2012. годином, потраживање тужиоца према обрачуну уговорених количина дувана износи 820.138,00 динара.

Тужилац тужбом захтева исплату износа од 1.158.553,00 динара на име накнаде за испоручену механизацију са законском затезном каматом од 24.05.2017. године до исплате, с тим што је након последње допуне налаза прихватио умањење новчаног износа као последице курсне разлике у валути обавезе.

Код овако утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони касациони суд налази да је правилно, побијаним делом другостепене пресуде, одбијен тужбени захтев тужиоца за разлику од признатог износа од 291.510,00 динара, са каматом, до траженог износа од 1.158.553,00 динара, као неоснован, имајући у виду да је уговор који је закључен између парничних странака, једнострано раскинут од стране тужиоца који, у овој конкретној ситуацији нема право да тражи исплату рата које доспевају након 2005. године па до очекиваног окончања уговора.

Дејство раскида прописано је одредбом члана 132. став 1. Закона о облигационим односима, тако што су раскидом уговора обе стране ослобођене својих обавеза, изузев обавезе на накнаду евентуалне штете.

Према садржани писаног обавештења које је тужилац доставио туженом дана 23.04.2005.године, а којим га је обавестио о раскиду уговора, разлог за једнострани раскид уговора од стране тужиоца је чињеница да је тужени пред Општинским судом у Нишу покренуо поступак за накнаду штете против тужиоца. Заштита субјективног права пред судом не представља повреду начела савесности и поштења, нити злоупотребу права, прописану одредбом члана 12. и 13. Закона о облигационим односима, а то није ни оправдани разлог за раскид уговора пошто се ради о законом дозвољеном начину заштите повређеног права из уговорног односа.

Тужилац у ревизији указује да су у периоду од 2012. до 2019. године, другостепени судови, доносили различите пресуде о основаности тужбеног захтева и обиму досуђене накнаде тужиоцу против произвођача дувана за повраћај механизације, односно исплату накнаде за испоручену механизацију, репроматеријал и енергенте. То, међутим, није од утицаја на одлучивање у овој парници јер се другостепена одлука, у побијаном делу, заснива на чињеничном стању које је утврђено у овом поступку и то да је тужилац једнострано раскинуо уговор закључен са туженим имајући у виду чињеницу да је тужени, Општинском суду у Нишу, против тужиоца поднео тужбу за накнаду штете.

Пошто се тужбени захтев тужиоца у делу који је одбијен побијаним делом другостепене пресуде, односи на извршење уговорних обавеза туженог у погледу рата које доспевају у периоду након 2005. године (када је предметни уговор раскинут) па до очекиваног окончања уговорног односа парничних странака, следи да је другостепени суд правилно применио материјално право када је тужбени захтев тужиоца у том делу одбио као неоснован, јер је тужени, раскидом уговора од стране тужиоца, ослобођен те обавезе.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић